

Možnosti využitia verejno-súkromných partnerstiev v praxi územnej samosprávy

Dušan KOZOVSKÝ

Konferencia s medzinárodnou účasťou

Spolupráca verejného a súkromného sektora pri riešení mimoriadnych udalostí

Brno, 11. – 12. júna 2008

Ekonomicko-správna fakulta, Masarykova univerzita v Brne

Príspevok si kladie za hlavný cieľ

poukázať na možnosti využitia inštitútu
verejno-súkromných partnerstiev
(PPP) v praxi územnej samosprávy **s
akcentom na možné riziká a ich
riadenie**

Úvodné slovo do problematiky

- PPP ako štandardný nástroj pri zabezpečovaní verejných služieb a verejnej infraštruktúry
- partnerský prístup sa nedosahuje ľahko – vyžaduje si nielen snahu, ale aj budovanie vzájomnej dôvery
- hľadanie konsenzuálnych rozhodnutí smerujúcich k všeobecnému prospechu a hodnôt
- možnosť posilňovania inovačných procesov
- riešenie mimoriadnych udalostí veľkého rozsahu – súvisí so štandardmi vo verejnom sektore

Najdôležitejšie charakteristické črty PPP

- významná investícia
- dlhodobé poskytovanie služieb
- vyššia efektívnosť využívania verejných financií
- dosahovanie vyšších úspor
- prilákanie súkromných zdrojov alebo know-how
- zdieľanie významných rizík zo strany súkromného sektora

Úskalia PPP na Slovensku

- **nízka rozvinutosť PPP na Slovensku** – preto je potrebné neustále poukazovať na opodstatnenosť, perspektívnosť a užitočnosť uplatňovania partnerstva v širšom meradle, pri vyššej efektívnosti a kvalite
- pretrvávajúce viacerých slabých miest a **nedocenenie partnerstiev v súčasnej praxi regionálnej a komunálnej politiky**
- využitie PPP projektov najmä **pri budovaní vybraných častí dopravnej infraštruktúry – diaľnice a rýchlostné komunikácie** (zatiaľ len prípravná fáza)

Oblasti využitia konceptu PPP z hľadiska potenciálnych projektov pre územnú samosprávu

- miestne cesty
- osvetlenie ulíc
- mestská hromadná doprava
- zásobovanie pitnou vodou
- odvádzanie a čistenie mestských odpadových vôd
- oblasť odpadového hospodárstva
- centralizované zásobovanie teplom
- rozvoj infraštruktúry regionálneho významu (napr. turistickej, cestnej infraštruktúry a pod.)

Moderné trendy v uplatňovaní PPP

- poskytovanie tzv. **mäkkej infraštruktúry**, ako je výskum, vývoj a vplyv na inovačné procesy v území
- *vytvorenie inovatívneho a konkurencieschopného prostredia v regiónoch a mestách*

Metodické materiály MF SR k PPP

- Politika pre realizáciu projektov PPP (uznesenie vlády SR č. 914/2005)
- Návrh inovatívnych finančných nástrojov pre Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013
- Návrh implementácie schémy technickej pomoci pre PPP (uznesenie vlády SR č. 786/2007)
- Návrh základných a metodických a implementačných dokumentov súvisiacich s riadením schémy technickej pomoci pre PPP (uznesenie vlády SR č. 80/2008)
- Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch (MF SR, 2008)
- Kódex riadenia prípravy PPP projektu (MF SR, 2008)
- Osnova projektového zámeru a kritériá pre výber projektového zámeru (MF SR, 2008)

Základný legislatívny rámec PPP v SR

- Zákon NR SR č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov (legislatívne upravuje aj koncesné obstarávanie)
- Zákon NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

Úloha (funkcia) MF SR pri politike PPP

- regulačná funkcia
- metodická funkcia
- podporná funkcia
- funkcia znalostného a komunikačného centra

PPP ako skrytá forma dlhu verejnej správy

- podľa európskej legislatívy, premietajúcej sa aj do rozhodnutí EUROSTATu, **projekt PPP nebude súčasťou verejného dlhu, ak riziko výstavby a ešte jedno z rizík (riziko dostupnosti, resp. riziko dopytu) znáša súkromný sektor**
- Vláda SR udeľuje obstarávateľom **súhlas na realizáciu PPP v objeme nad 100 mil. Sk**
- **obce a VÚC** majú povinnosť oznámiť PPP na MF SR, ale **osobitný súhlas sa v prípade do 100 mil. Sk nevyžaduje**

Riziká spojené s financovaním PPP projektu

- **fiškálne** (napr. riziko likvidity)
- **legislatívne** (napr. skupina nejasných alebo protichodných predpisov)
- **transparentnosti a súladu s hospodárskou súťažou** (napr. budúce spochybnenie validity projektu)
- **dobrej praxe** (súlad s medzinárodnou najlepšou praxou, riziko neznalosti požadovanej úrovne šandardizácie)
- **projektové, právne a finančné**
- **financovateľnosti**

Zdroj: Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch (MF SR, 2008)

- riziká, ktoré definoval EUROSTAT: **riziko výstavby, dostupnosti, dopytu**

Demonštratívny prehľad kategorizácie rizík PPP projektov

Kategória rizík	Skupina rizík
stavebno-technologické a projekčné riziká	<ul style="list-style-type: none">-stavebné a projekčné riziká-riziká lokality-riziká chybných technológií, inžinierskych sietí a súvisiacich stavieb
kreditné riziká	<ul style="list-style-type: none">-riziko likvidity-riziká nesplnenia záväzkov / riziko dostupnosti
trhové riziká	<ul style="list-style-type: none">-riziko dopytu-riziko zvýhodnenej konkurencie-ostatné trhové riziká
vonkajšie riziká	<ul style="list-style-type: none">-politické riziká a vyššia moc (prírodné katastrofy, terorizmus a pod.)-ostatné vonkajšie riziká
operačné riziká	<ul style="list-style-type: none">-riziká súvisiace so zariadením a s ľuďmi-bezpečnostné riziká
strategické riziká	<ul style="list-style-type: none">-zmluvné riziká-ostatné strategické riziká

Kľúčové otázky pri riadení rizík

- O aké riziko ide?
- Ako riziko vzniká?
- Čo riziko spôsobí?
- Ako je možné dopad rizika obmedziť?
- Na koho bude riziko alokované? (zdieľané riziko – verejný sektor, súkromný sektor)

Závery

- je potrebná **hĺbková analýza** obchodno-právnych, správno-právnych, finančno-právnych, trestno-právnych a ekonomicko-právnych aspektov PPP *(aj v súvislosti s identifikáciou právnych rizík z toho vyplývajúcich a možnosti ich eliminácie)*
- ukazuje sa **identifikácia slabých miest a príčin nedocenenia partnerstiev v praxi regionálnej a komunálnej politiky** *(na základe toho identifikácia faktorov a nástrojov, ktorých reálna implementácia v praxi by posilnila ekonomické väzby súkromného a verejného sektora v SR na regionálnej a komunálnej úrovni)*
- v prípade PPP si treba uvedomiť, že za určitých okolností sa môže jednať o **skrytú formu dlhu** za nie vždy transparentných podmienok vzhľadom na **rešpektovanie ochrany obchodného tajomstva súkromných subjektov**

Ďakujeme za pozornosť

Ing. Dušan KOZOVSKÝ, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave

Národohospodárska fakulta

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja

E-mail: kozovsky@euba.sk